

KHUYẾN CÁO THỰC HÀNH LÂM SÀNG LẠC NỘI MẠC TỬ CUNG 2017

Pr Bruno BORGHESE

Service de Chirurgie Gynécologique et Médecine de la Reproduction (Pr Chapron)
Hôpital Cochin | Assistance Publique Hôpitaux de Paris
Institut Cochin | Département Reproduction Développement Cancer
INSERM | CNRS | Université Paris Descartes
Paris, France

BỆNH VIỆN PHỤ SẢN TRUNG ƯƠNG

National Hospital of Obstetrics and Gynecology

KHUYẾN CÁO LNMTC 2017

DỊCH TỄ HỌC, CHẨN ĐOÁN

Khái niệm

- Giải phẫu bệnh
- Tần suất không được đánh giá chính xác trong quần thể
- Không hẳn là bệnh
- Bệnh LNMTC khi đau và/hoặc vô sinh (chất lượng cuộc sống)

Ý kiến chuyên gia

Khám sàng lọc LNMTC không được khuyến cáo trong quần thể (đồng thuận chuyên gia)

Khuyến cáo xử trí LNMTC khi có ảnh hưởng chức năng (đau, vô sinh) hoặc tổn thương chức năng của một cơ quan (đồng thuận chuyên gia)

Thẻ giải phẫu lâm sàng và bệnh sinh

- Bệnh lý không đồng nhất
- 3 thể : nông, u lạc nội mạc, LNMTC vùng chậu sâu
- Trào ngược máu kinh: phát tán giải phẫu
- Yếu tố di truyền và môi trường (nguy cơ cấp thứ nhất: x 5)

C Khi không có triệu chứng, không khuyến cáo xét nghiệm sàng lọc hệ thống trong quần thể tăng nguy cơ, dù đó là yếu tố di truyền (LNMTC ở người có liên quan) hay yếu tố có nguy cơ về kinh nguyệt (đa kinh, vòng kinh ngắn, HK sớm) (mức độ C)

Bệnh học tự nhiên

- Không hẳn LNMTC tiến triển theo thời gian
- Có liên quan yếu với dưới nhóm hiếm của ung thư buồng trứng (RR 1.3)
- Không có lý do để đưa ra chiến lược sàng lọc hoặc những biện pháp để làm giảm nguy cơ ở bệnh nhân LNMTC

B Không khuyến cáo đưa ra chiến lược sàng lọc ung thư buồng trứng ở bệnh nhân bị LNMTC

C Không khuyến cáo theo dõi bằng chẩn đoán hình ảnh những bệnh nhân LNMTC được điều trị và không có triệu chứng

Bệnh nhân

Chiến lược chẩn đoán

Than phiền bởi triệu chứng đau vùng chậu mạn tính (thống kinh, giao hợp đau, đau tiểu khung ngoài kì kinh)

→ Đánh giá đau (cường độ và ảnh hưởng)

→ Tìm kiếm triệu chứng gợi ý LNMTC: thống kinh dữ dội (>7, nghỉ việc thường xuyên, không đáp ứng với thuốc giảm đau cấp 1), vô sinh
→ Tìm kiếm những triệu chứng khu trú của LNMTC sâu : đau khi giao hợp sâu, đau mỗi khi đi ỉa, dấu hiệu khi tiểu

Chăm sóc ban đầu

Bác sĩ gia đình,
Bs phụ khoa, y tá

→ Khám lâm sàng và tiểu khung (nếu có thể)
→ Siêu âm tiểu khung đầu tiên [hình 1]

Dấu hiệu khu trú của LNMTC sâu, vô sinh, hay khối u lạc nội mạc trên siêu âm?

không

Thống kinh không dấu hiệu khu trú của LNMTC sâu

Không muốn có thai

→ Tránh thai nội tiết

Hiệu quả ?

Có

Không tìm hiểu tiếp về LNMTC
→ Tiếp tục tránh thai

Không

→ Khám lượt 2 và lượt 3 để tìm LNMTC sâu [Hình 2]

có

→ Tìm hiểu về LNMTC sâu

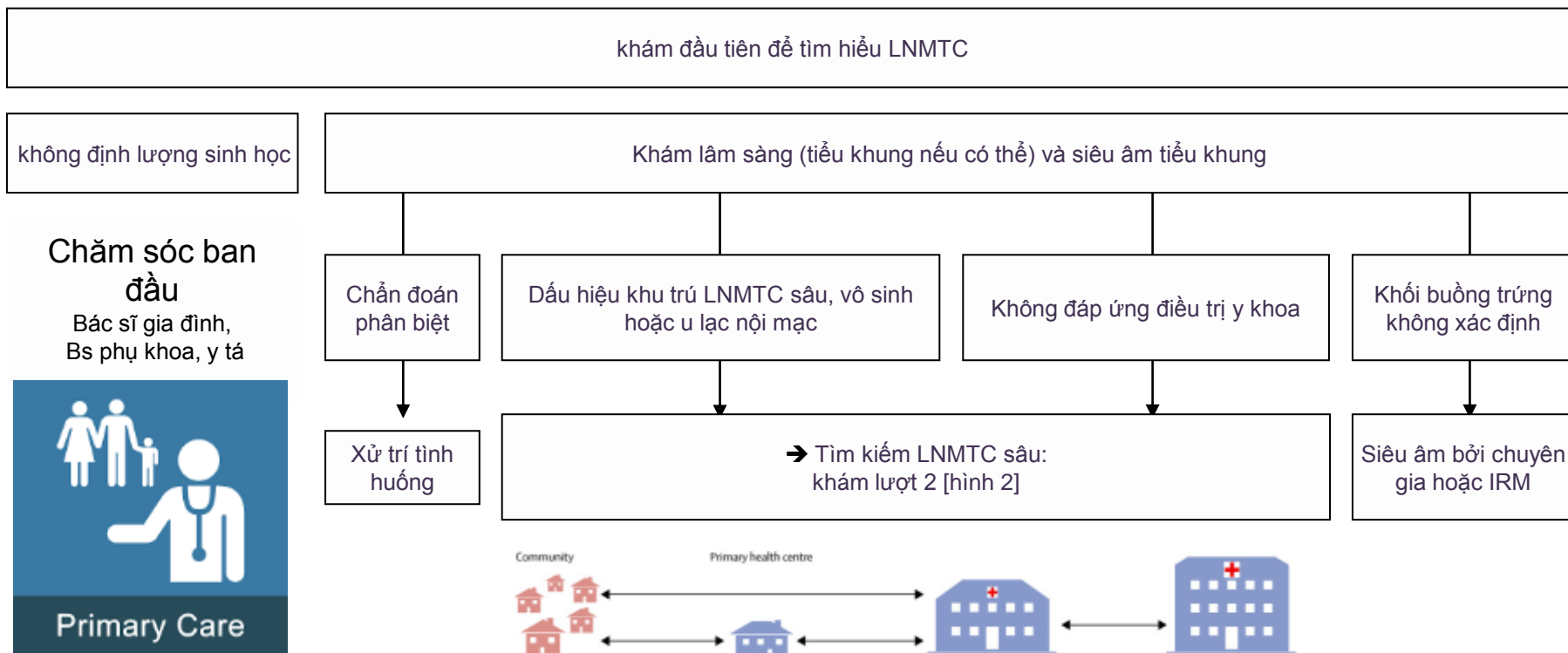
Mong con, vô sinh, không thể hoặc từ chối dùng thuốc tránh thai

Chăm sóc tiếp theo

Chiến lược chẩn đoán

Chiến lược chẩn đoán

Chăm sóc tiếp theo, khám lượt 2 và 3 để tìm LNMTC

- Khám phụ khoa định hướng (bác sĩ chuyên khoa) : cứng ở cùng đồ sau, sờ thấy nốt, phần phụ dính , nốt xanh tím
 - tìm những triệu chứng gợi ý
- và
- IRM tiểu khung: theo phác đồ đặc thù đọc bởi bác sĩ CĐHA chuyên khoa và/hoặc
 - Siêu âm đầu dò âm đạo lượt 2 (Bs siêu âm chuyên khoa)

LNMTC sâu được khẳng định bởi các đặc điểm tổn thương

- Tìm hiểu các triệu chứng gợi ý
- Không nội soi chỉ để chẩn đoán
- Khám chuyên khoa nếu có vô sinh phối hợp
- Khám hệ thống ở vị trí đường tiết niệu và tiêu hóa

Trước khi phẫu thuật cắt LNMTC sâu
→ Khám lượt 3 dựa theo XN trước mổ ở mỗi vị trí tạng

Không có các đặc điểm tổn thương

Có thể LNMTC nông nếu có các triệu chứng gợi ý

- Có thể chỉ định nội soi chẩn đoán nếu nghi ngờ trên lâm sàng nhưng khám lại không rõ
- Đưa vào nhóm chiến thuật xử trí đau TK hoặc vô sinh

- Khám phá toàn bộ tiểu khung ổ bụng
- Mô tả toàn diện những tổn thương
- Sinh thiết chỉ điểm (hoặc cắt) nếu tổn thương đại thể

BỆNH VIỆN PHỤ SẢN TRUNG ƯƠNG

National Hospital of Obstetrics and Gynecology

Khuyến cáo thực hành lâm sàng LNMTC 2017

ĐIỀU TRỊ NỘI KHOA

LNMTC đau (không vô sinh)

Chưa thay đổi

- Thuốc viên tránh thai vẫn là lựa chọn đầu tay
- Điều trị bổ trợ:
 - Phải có ít nhất 1 thuốc chứa oestrogène
 - Khuyến cáo sử dụng khi điều trị bằng GnRHα.
 - Không làm giảm hiệu quả của GnRHα
 - MỚI : có thể sử dụng trước 3 tháng

Điểm mới

- Viên tránh thai : liên tục hay cách quãng?
 - Có thể điều trị bằng thuốc viên tránh thai cách quãng và vẫn hiệu quả
 - Ưu tiên điều trị liên tục trong trường hợp thống kinh
- Macroprogestatifs
 - Vai trò của acétate chlormadinone, của momegestrol và của médrogestone không thể làm rõ do thiếu bằng chứng khoa học
 - dienogest được khuyến cáo khi điều trị bậc 2
- Dụng cụ tử cung chứa **lévonorgestrel** là phương pháp điều trị đầu tay
- Microprogestatifs có thể dùng để điều trị ở người lớn (bậc 2) và ở thanh niên (bậc 1) do có ít chống chỉ định
- Danazol và DMPA không được khuyến cáo sử dụng nữa

Sau mổ

- Khuyến cáo dùng điều trị nội tiết để làm giảm nguy cơ tái phát đau và cải thiện chất lượng sống
- Viên tránh thai và DCTC chứa lenovogestrel được khuyến cáo là thuốc dùng đầu tay
- Khuyến cáo dùng thuốc viên tránh thai tiếp tục ngay cả khi đã đáp ứng tốt (khi không muốn có thai)
- **LƯU Ý ! GnRHa KHÔNG KHUYẾN CÁO** trong trường hợp mục đích duy nhất là phòng tái phát u lạc nội mạc

Yoga
Thư giãn

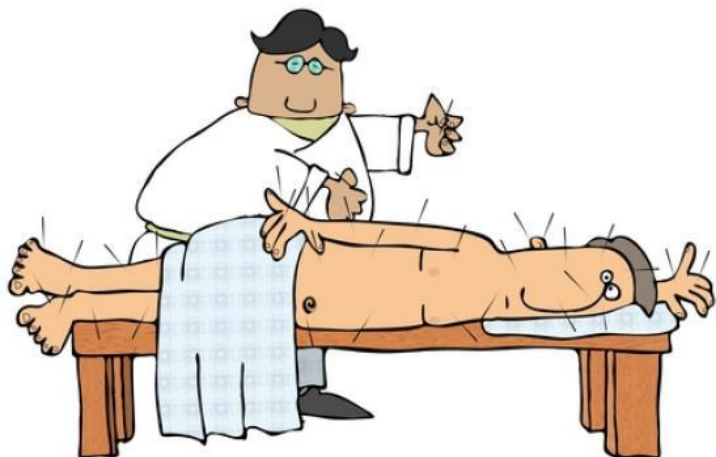

Nâng đỡ tâm lý
Tư vấn giảm đau

Vi lượng đồng căn

Châm cứu

Mục tiêu:
Cải thiện chất lượng sống

BỆNH VIỆN PHỤ SẢN TRUNG ƯƠNG

National Hospital of Obstetrics and Gynecology

Khuyến cáo thực hành LNMTC 2017

ĐIỀU TRỊ PHẪU THUẬT

LNMTC nông

- Điều trị phẫu thuật tổn thương phúc mạc nhỏ **làm giảm đau** kết hợp với tổn thương LNMTC phúc mạc mức độ nhẹ **NP 1**
- Trường hợp LNMTC nhẹ ở bệnh nhân vô sinh, phẫu thuật nội soi cắt hoặc đốt những tổn thương và gỡ dính tốt hơn là chỉ nội soi chẩn đoán về mặt **làm tăng khả năng có thai** **NP 1**
- **Khuyến cáo điều trị triệt để những tổn thương nông có gây đau hoặc vô sinh kết hợp khi phát hiện được trong nội soi** **GRADE B**
- Không khuyến cáo điều trị phẫu thuật LNMTC nông không triệu chứng bởi không có bằng chứng nó sẽ tiến triển thành bệnh có triệu chứng

U lạc nội mạc buồng trứng

- ảnh hưởng của phẫu thuật đến dự trữ buồng trứng **NP 2**
- Đánh giá dự trữ buồng trứng trước phẫu thuật có thể hữu ích
- Chọc hút nang dưới siêu âm không được khuyến cáo là lựa chọn đầu tay ở những phụ nữ bị đau **GRADE C**
- Phương pháp tiêm xơ băng còn có thể làm ở những bệnh nhân có u lạc nội mạc tái phát **AE**
- Kỹ thuật phá hủy bằng dao 2 cực các khối u lạc nội mạc không được khuyến cáo **GRADE B**
- Kỹ thuật bóc u bằng nội soi trong ổ bụng là kỹ thuật chuẩn **GRADE A**
- Tìm kiếm và điều trị những tổn thương khác trong tiểu khung của LNMTC được khuyến cáo khi khám phá và xử trí phẫu thuật khối u lạc nội mạc **GRADE C**

LNMTC ở đại- trực tràng

- Phẫu thuật LNMTC đại – trực tràng có thể thực hiện ở những bệnh nhân có triệu chứng **GRADE C**
- Khi đã quyết định điều trị phẫu thuật, khuyến cáo thực hiện **GRADE C** **những tổn thương tiêu khung của LNMTC thật triệt để**
- Phẫu thuật LNMTC đại – trực tràng có **nguy cơ biến chứng hậu phẫu trầm trọng**, do đó bệnh nhân cần được thông báo **GRADE B**
- Không có khuyến cáo liên quan đến kiểu cắt bỏ tổn thương
- Khi phẫu thuật LNMTC đường tiêu hóa, **khuyến cáo xử trí đa chuyên khoa** **AVIS D'EXPERTS**

Cắt tử cung ?

Ý kiến chuyên gia	ở những phụ nữ không mong con, cắt tử cung và cắt bỏ tổn thương LNMTC, cùng với hoặc để 2 phần phụ, có thể được thực hiện với mục đích làm giảm nguy cơ tái phát
Ý kiến chuyên gia	phải tính đến những ảnh hưởng tiêu cực của mãn kinh sớm đến tuổi thọ và chất lượng sống (mức chứng cứ 2), bảo tồn buồng trứng cần được thảo luận với bệnh nhân trong trường hợp cắt tử cung do LNMTC sâu
Mức độ C	Việc điều trị nội tiết ở phụ nữ mãn kinh dường như không làm tăng nặng những triệu chứng của LNMTC sau phẫu thuật cắt bỏ (mức chứng cứ 3). Điều trị nội tiết có thể được dùng ở phụ nữ mãn kinh đã phẫu thuật LNMTC

BỆNH VIỆN PHỤ SẢN TRUNG ƯƠNG

National Hospital of Obstetrics and Gynecology

Khuyến cáo thực hành LNMTC 2017

HỖ TRỢ SINH SẢN

Xử trí vô sinh ngoài IVF

- **Anti gonadotropin không có vai trò điều trị** trước và sau phẫu thuật trong trường hợp mong con **Mức độ A**
- **Trường hợp LNMTC nông:**
 - Kích thích buồng trứng sau phẫu thuật có thể dùng (mức độ C), nên dùng gonadotrophines đầu tay (mức độ B)
 - IUI sau phẫu thuật có thể dùng (mức độ C) kết hợp với gonadotrophines (mức độ B)
- **Trường hợp LNMTC sâu:**
 - Không có nghiên cứu nào cho phép khuyến cáo KTBT hay IUI

LNMTCT và IVF: tổng quan

- LNMTCT dù ở giai đoạn nào và kiểu tổn thương nào **không có ảnh hưởng đến kết quả IVF** về tỷ lệ có thai và trẻ sinh sống NP
3
- Những nghiên cứu về kích thích phóng noãn trong IVF không thấy trầm trọng hơn của các triệu chứng liên quan đến Les études sur la stimulation de l'ovulation pour FIV ne montrent **pas d'aggravation des symptômes** liés aux lésions d'endométriose, **ni d'accélération de son évolution**, ou d'augmentation du taux NP
2 récidive de la maladie
- Pas de recommandation sur le choix d'un protocole agoniste ou d'un protocole antagoniste GRADE
C chez les patientes atteintes d'endométriose
- **Amélioration des chances de grossesse en cas de blocage ovarien avant la stimulation** pour FIV par un analogue agoniste de la GnRH (grade B) et par la contraception œstro-progestative (grade C)

U lạc nội mạc và IVF

- Không có ảnh hưởng của những khối u lạc nội mạc (<6cm) đến chất lượng phôi và kết quả cuối cùng của IVF trong thai kỳ và khi sinh dù có thể giảm số lượng noãn chọc được và liều gonadotrophines cần dùng cao hơn **NP 3**
- **Điều trị phẫu thuật u lạc nội mạc trước IVF không được khuyến cáo** nếu chỉ nhằm cải thiện khả năng sinh đẻ, bởi không giúp cải thiện kết quả IVF **GRADE B**
- Không khuyến cáo chọc hút đường âm đạo một cách hệ thống dưới hướng dẫn siêu âm với các khối u lạc nội mạc trước IVF để làm tăng tỷ lệ có thai **GRADE C**

LNMTC sâu và IVF

C	Không khuyến cáo thực hiện phẫu thuật sớm LNMTC sâu chỉ nhằm mục đích cải thiện kết quả IVF (mức độ C)
B	Xử trí bằng IVF có thể được thực hiện nhằm làm tăng tỉ lệ có thai và tỷ lệ sinh khi bị vô sinh và LNMTC sâu (mức độ B)
Ý kiến chuyên gia	Trong trường hợp IVF thất bại nhiều lần trên LNMTC sâu, nên thảo luận phẫu thuật LNMTC (đồng thuận chuyên gia)

RPC ENDOMÉTRIOSE 2017

HAS

HAUTE AUTORITÉ DE SANTÉ

https://www.has-sante.fr/portail/jcms/c_2819733/fr/pris-e-en-charge-de-l-endometriose

C N G O F

Collège National des Gynécologues et Obstétriciens Français

<http://www.cngof.fr/pratiques-cliniques/recommandations-pour-la-pratique-clinique?folder=RPC%2BCOLLEGE%252F2017>